

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 03.04.2002, sp. zn. 14 To 49/2002, ECLI:CZ:KSCB:2002:14.TO.49.2002.1

Číslo: 15/2003

Právní věta: I. Místem výkonu civilní služby podle § 272e tr. zák. je obec označená v povolávacím příkazu k výkonu civilní služby jakožto sídlo správního orgánu, u kterého má být tato služba konána. Bylo-li takto obviněnému místo výkonu civilní služby určeno, je opuštěním místa výkonu civilní služby ve smyslu § 272e odst. 1 tr. zák. jednání záležící v tom, že obviněný z tohoto místa bez povolení odejde na dobu delší než dva dny. II. Zahájení trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. ř. sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, jakož ani zahájení trestního stíhání podáním návrhu na potrestání soudu podle § 314b odst. 1 tr. ř. nemají účinky sdělení obvinění ve smyslu ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. Takové účinky nastávají až doručením návrhu na potrestání obviněnému. Jde-li o trestné činy trvající nebo hromadné, na něž nedopadá zásada vyplývající z ustanovení § 12 odst. 12 tr. ř., a pachatel v trestné činnosti pokračuje před tím, než je mu návrh na potrestání doručen, soud musí rozhodnout i o těch částech skutku spáchaných do této doby, byť nejsou popsány v návrhu na potrestání. V případech, kdy se pachatel dopouští trestné činnosti formou pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., může soud s ohledem na ustanovení § 12 odst. 12 tr. ř. považovat za skutek, který je vymezen žalobním návrhem (§ 220 odst. 1 tr. ř., § 179d tr. ř.), jen ty z dílčích útoků, které jsou v tomto návrhu popsány.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 03.04.2002

Spisová značka: 14 To 49/2002

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Jednota skutku, Návrh na potrestání, Obžaloba, Sdělení obvinění, Vyhýbání se výkonu civilní služby

Předpisy: § 12 odst. 11 tr. ř.

§ 158 odst. 3 tr. ř.

§ 2 odst. 5 tr. ř.

§ 272d odst. 1 tr. zák.

§ 272d odst. 2 tr. zák.

§ 314b odst. 1 tr. ř.

§ 89 odst. 3 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích zrušil k odvolání obžalovaného J. S. výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 13. 2. 2002 sp. zn. 1 T 4/2002 a nově rozhodl tak, že při nedotčeném výroku o vině odsoudil obžalovaného J. S. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců do věznice s dohledem.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 13. 2. 2002 sp. zn. 1 T 4/2002 byl obžalovaný J. S. uznán vinným trestným činem vyhýbání se výkonu civilní služby podle § 272d odst. 2 tr. zák. *) protože od 1. 10. 2001 do 11. 1. 2002 v S. Ú. bez povolení nedocházel do místa výkonu civilní služby, ačkoliv byl k výkonu civilní služby do této organizace povolán povolávacím příkazem Okresního úřadu Tábor ze dne 27. 2. 2001 č. j. 147/2001-0048/1999/CS.

Za to byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 13 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. a), odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dohledem.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný v zákonné lhůtě náležitě odůvodněné odvolání, které směřuje do výroku o vině i trestu. Namítá, že v povolávacím příkazu k výkonu civilní služby nebylo určeno místo jejího výkonu, to bylo zaměněno za organizaci, u níž má být tato služba vykonávána. Pak se nemohl trestného činu vyhýbání se výkonu civilní služby podle § 272d odst. 2 tr. zák. dopustit, nebylo-li určeno i konkrétní místo (adresa organizace), kam se má dostavit a kde má civilní službu konat. Podle zákona o civilní službě se vyžaduje povolení pouze k opuštění obce výkonu civilní služby (§ 5 odst. 3 zákona), a nebyl tudíž nikdo, kdo by takové povolení mohl udělit. Nebylo přitom zjišťováno, zda obžalovaný opustil obec výkonu civilní služby, tj. město S. Ú.

V námitkách proti výroku o trestu je poukazováno na § 39 odst. 2 tr. zák., neboť jde o trestný čin, u něhož horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje tři roky a kde lze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody jen za podmínek, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k dosažení účelu trestu. Obžalovanému mohl být uložen například podmíněný trest s dohledem, či trest obecně prospěšných prací, neboť trestný čin spáchal pod vlivem tíživých osobních a rodinných poměrů, pečoval o invalidní rodiče, v době spáchání prvního trestného činu byly jeho ovládací schopnosti sníženy vlivem zařazení v nemocnici v T. Vede řádný život, našel si nové zaměstnání a má stálý příjem.

Odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž je odvolání podáváno, jakož i řízení, které napadenému rozsudku předcházelo. Došel k závěru, že v dosavadním řízení, jež proběhlo v souladu s trestním řádem, byl zjištěn skutkový stav v rozsahu potřebném pro rozhodnutí, aniž by o něm byly důvodné pochybnosti, tedy tak, jak ukládá § 2 odst. 5 tr. ř. Potřebu dalšího doplnění dokazování odvolací soud neshledal. Z těchto skutkových zjištění po vyhodnocení důkazů pak soud prvního stupně jednání obžalovaného správně kvalifikoval jako trestný čin vyhýbání se výkonu civilní služby podle § 272d odst. 2 tr. zák., kteréhožto deliktu se dopustí ten, kdo úmyslně bez povolení opustí místo výkonu civilní služby na dobu delší než čtrnáct dnů nebo se po tuto dobu bez povolení zdržuje mimo toto místo.

Námitku odvolatele proti výroku o vině a argumentaci, že v povolávacím příkazu k výkonu civilní služby nebylo určeno místo jejího výkonu a že nebylo určeno ani konkrétní místo, kam se má obžalovaný dostavit, shledává odvolací soud za zcela lichou a nerespektující výsledky provedeného dokazování.

V povolávacím příkazu je výslovně uvedeno, že obžalovaný se povolává k výkonu civilní služby do

Město S. Ú. s tím, aby se dne 1. 3. 2001 v 07.00 hodin dostavil k výkonu služby do organizace Město S. Ú., a označena též odpovědná osoba, tj. tajemník P. P.

Z provedených důkazů též mimo jakoukoli pochybnost vyplývá, že obžalovaný výše uvedenému pokynu zpočátku dostal, bylo mu určeno konkrétní pracovní zařazení, a své povinnosti také na určeném místě ze začátku plnil.

Odvolací soud vychází z názoru, že místem výkonu civilní služby podle § 272d tr. zák. je obec označená v povolávacím příkazu k výkonu civilní služby jakožto sídlo správního orgánu, u kterého má být tato služba konána.

Neobstojí ani námitky odvolatele, pokud jde o opuštění obce výkonu civilní služby, resp. setrvání v ní. Má se totiž zcela jednoznačně za to, že opuštěním místa výkonu civilní služby, bylo-li obžalovanému určeno, je i takové jednání, jestliže z tohoto místa odejde a již další výkon civilní služby nenastoupí. Zdržuje se tak mimo místo výkonu civilní služby, které v tomto případě opustil bez povolení, přičemž v předmětné trestní věci tato doba jen podle napadeného rozsudku činila více než tři měsíce bez přerušení.

V předmětné trestní věci se konalo zkrácené přípravné řízení podle § 179a a násl. tr. ř. účinného od 1. 1. 2002, kdy trestný čin vyhýbání se výkonu civilní služby podle § 272d odst. 2 tr. zák. je ohrožen trestní sazbou odnětí svobody na 6 měsíců až 3 léta.

Podle § 179b odst. 3 tr. ř. byl dne 8. 1. 2002 učiněn záznam o zahájení úkonů trestního řízení (§ 12 odst. 10 tr. ř.) ve věci podezření z trestného činu vyhýbání se výkonu civilní služby dle § 272d odst. 2 tr. zák., neboť zjištěné skutečnosti nasvědčovaly tomu, že J. S. bez dovolení a bezdůvodně nedochází do organizace, kam byl povolán k výkonu civilní služby povolávacím příkazem ze dne 27. 2. 2001 s nástupem 1. 3. 2001 do organizace Město S. Ú., jehož obsah byl J. S., jakožto podezřelému, sdělen do protokolu o jeho výsledku orgánem konajícím zkrácené přípravné řízení dne 11. 1. 2001 a stejnopis tohoto záznamu byl jmenovanému, jenž nebyl zadržen, současně předán.

Dne 21. 1. 2002 byl u Okresnímu soudu v Táboře okresní státní zástupkyně v Táboře podán návrh na potrestání J. S. za trestný čin vyhýbání se výkonu civilní služby podle § 272d odst. 2 tr. zák., protože od 1. 10. 2001 do 11. 1. 2002 v S. Ú. bez povolení nedocházel do místa výkonu civilní služby Město S. Ú., ačkoliv byl k výkonu civilní služby do této organizace povolán povolávacím příkazem Okresního úřadu T. ze dne 27. 2. 2001 č.j. 147/2001-0048/1999/CS.

Jak výše zmíněno, dne 13. 2. 2002 Okresní soud v Táboře po hlavním líčení uznal obžalovaného tímto trestným činem vinným, přičemž skutek vymezil časově naprosto shodně s návrhem na potrestání, ačkoli z výpovědi samotného obviněného vyplynulo, že od ledna 2002 civilní službu i nadále nevykonával. Je tedy zřejmé, že časové rozpětí inkriminovaného skutku je větší, než jak vyplývá z návrhu na potrestání, protože obviněný v jednání pokračoval i po zahájení trestního řízení, což se stalo sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 12 odst. 10 tr. ř., a i poté, co byl dne 21. 1. 2002 podán soudu návrh na jeho potrestání.

Soud je povinen vyčerpat celý skutek, má-li být zjištěn skutkový stav věci, aniž by o něm byly důvodné pochybnosti, v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, tedy tak, jak stanoví § 2 odst. 5 tr. ř.

Zahájení trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. ř. sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, jakož ani zahájení trestního stíhání podáním návrhu na potrestání soudu podle § 314b odst. 1 tr. ř. nemají účinky sdělení sdělení obvinění ve smyslu ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. Takové účinky nastávají až doručením návrhu na potrestání obviněnému. Jde-li o případy trestné činnosti trvajících

nebo hromadné, na něž nedopadá zásada vyplývající z ustanovení § 12 odst. 12 tr. ř., a pachatel v trestné činnosti pokračuje před tím, než je mu návrh na potrestání doručen, soud musí rozhodnout i o těch částech skutku spáchaného do této doby, byť nejsou popsány v návrhu na potrestání.

Pouze v případech, kdy se pachatel dopouští trestné činnosti formou pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., může soud s ohledem na ustanovení § 12 odst. 12 tr. ř. považovat za skutek, který je vymezen žalobním návrhem (§ 220 odst. 1 tr. ř., § 179 tr. ř.), jen ty z dílčích útoků, které jsou v tomto návrhu popsány. Není pak rozhodující, že obviněný se dopouštěl před tím, než ve věci nastaly účinky sdělení obvinění, dalších útoků tvořících z hlediska hmotného práva s předchozími útoky jeden skutek.

Okresní soud však poznamenává, že věc je přezkoumávána toliko z podnětu odvolání obžalovaného a vzhledem k ustanovení § 259 odst. 4 tr. ř. nelze procesní postavení obžalovaného pak v žádném směru zhoršit a výrok o vině s ohledem na výše uvedené závěry měnit.

Protože soud prvního stupně ukládal v předmětné věci nepodmíněný trest odnětí svobody, musel přirozeně rozhodovat v hlavním líčení a nemohl vydat trestní příkaz (§ 314e a násl. tr. ř.). To nesporně i proto, že po zkráceném přípravném řízení zcela zjevně nebyl v předmětné věci skutkový stav podle § 2 odst. 5 tr. ř. spolehlivě zjištěn a prokázán opatřenými důkazy. Stalo se tak až na základě dokazování u hlavního líčení před soudem prvního stupně.

Pokud jde o úvahy o trestu, jakkoli jde o trestný čin ohrožený trestem odnětí svobody s horní hranicí tři léta, ztotožňuje se odvolací soud s napadeným rozhodnutím potud, že odvolateli byl právem uložen v podobě nepodmíněného trestu odnětí svobody trest represivní povahy, jakkoli jinak podle § 39 odst. 2 tr. zák. nemá být nepodmíněný trest za takto ohrožený trestný čin ukládán. Nelze totiž přehlédnout především tu skutečnost, že za dvojnásobný trestný čin vyhýbání se výkonu civilní služby podle § 272d odst. 2 tr. zák. byl odvolatel rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 9. 2. 2000 sp. zn. 2 T 463/99, kdy rozsudek též nabyl právní moci, odsouzen k trestu odnětí svobody na 8 měsíců, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu do 9. 5. 2002. Přesto se obžalovaný naprosto stejného trestného činu dopouští v této zkušební době znovu, přičemž nelze nehodnotit délku, po kterou se civilní službě vyhýbal, a jeho naprostou netečnost k podnětům, jimiž bylo osobní projednávání neplnění uložených povinností správními orgány. Obžalovaný jednal zcela svévolně, plně si vědom následků, které mu hrozily. Vzhledem k jeho osobě je tudíž zcela zřejmé, že uložení jiného trestu by zjevně nevedlo k dosažení účelu trestu (§ 39 odst. 2 tr. zák.).

Nicméně odvolací soud shledává, že účelu trestu lze dosáhnout i uložením kratšího trestu odnětí svobody, neboť právě v represivním charakteru takového opatření lze spatřovat bezprostřední výchovný účinek na obžalovaného. Proto odvolací soud napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil a uložil obžalovanému nepodmíněný trest odnětí svobody, leč přiměřeně kratší blíže samé dolní hranice zákonné trestní sazby.

Obžalovaného pro výkon trestu zařadil tím nejmírnějším možným způsobem, protože považuje takové opatření za postačující k dosažení účelu uloženého trestu.

Proto bylo rozhodnuto tak, jak je shora uvedeno.

**) Poznámka redakce: Nyní trestný čin vyhýbání se výkonu civilní službu podle § 272e tr. zák.*